

Մինչեւ երբ այսպէս պիտի անարշալոյս փակեմ զիս,
Աղջամուղջին մէջ՝ հեռու լոյսէն, կեանքէն խկական:

Երբ սափորս իմ կաւեղէն՝ փշրելի հուսկ անաղմուկ,
Տառապանքիս այս փոխան, կը հաւատամ ո՞վ Աստուած,
Յաւիտենի սեմին վրայ՝ ուր կը զուգուին ծիծաղ, սուգ՝
Լոյսի հեղեղ պիտի տաս հանգերձեալիդ մէջ անանց: —

Երգը կոյրին, հեծակարկաջ մեղեդի,
Գիշերանուագ ողբ ու կական է ծրփուն,
Այլ արցունք իր կոյր աչքէն կը կաթի՝
Կեանքն ու շարժումն երբոր հըպին այսերուն:

Հ. Մ. ՃԱՆԱՍԵԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԳԵՐԵՋՄԱՆԻՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐԸ

Ա. Վ. Զ. Գ. Ն. Ս. Ս. Ս. Ս.

Հայաստանի հողէն յետոյ ինձ կը ձօնէք այս ծաղիկներն,
Որպէսզի իմ բանաստեղծի քընարս հրճուի և վերանայ,
Որպէսզի իմ սիրտըս լեցուի սիրոյ խանդով և աւելնով,
Եւ ըստ օրն իմ մահական՝ արեւալոյս և մշտակայ:

Կեանքն իմ ամբողջ խինդ է այսօր և ներշնչումս յստակ և խոր,
Ես կը թեւեմ երկինքներու պայծառութեան մէջ լայնաղեղ,
Առաջասաներ իրենց ճերմակ թեւերն բացած հովերուն դէմ՝
Նուրբ ու թեթեւ կը յառաջեն գէպ ի կապոյտ ջինջ ափունքներ:

ժայռերն հեռուն կը մարմըրին թաւայ լոյսին մէջ իրկունին,
Ծովն հաստամեծա բերկրութիւն մ'է արհաւիրական և գերհըրաշ
Իմ վերացեալ և խորարմատ երջանկութեան համար անգին:

Ծովերէ ծով, լեռներէ լեռ, թըռիւր սիրտ իմ, զի մէջդ այսօր
Նըման խոկմանց և ներշնչմանց թեւահարման և զարթոնքին՝
Կը հնչէ քայլն աստուածներուն և սուրբերուն հաւատաւոր:

Ա. ՐԱՄԱՅԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

22 - 10 - 1947.

ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅ ԳԻՏԵԱԿԱՆՆԵՐ

ՏՈՔՏ. ՄԱՆԱՍԷ ՍԵԻԱԿ

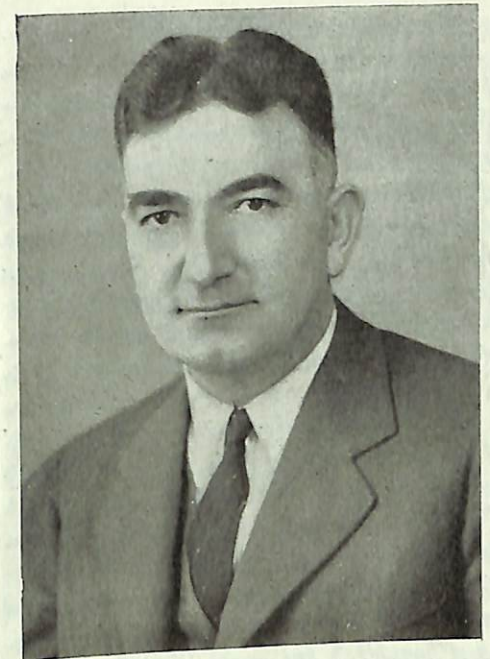
Ամերիկեան երկնակամարին տակ շողջողուն
աստղի մը ականառես եղայ ու տակաւին
աչքերս հիացումով կը պլպլան:

Հանրածանթ գիտնական Տոքտ. Մանասէ
Սեւակին անունը ինձի համար նորութիւն մը
չէր, տարիներէ ի վեր հետեւած ըլլալով անոր
գիտական, հանրային ու հայրենասիրական գոր-
ծունէութեան: Մեր պատահական հանգիստմ-
ները աւելի էւս հետաքրքրութեամբ առնէին
էին զիս գէպի այս մեծ գիտնականը: Սակայն
իւր տան և աշխատութեան գրասենեակին մէջ
իւրեն հետ խօսելէ և իր գիտական աշխատանք-
ներուն ծանօթանալէ յետոյ՝ աւելի էւս եկայ
այն համոզման թէ՛ դէմ յանգիման կը գտնուէի
մեծատաղանդ հայ քիմիագէտ գիտնականի մը
հետ, որով կարող է հայ ժողովուրդը հպարտ
զգալ:

Հազիւ յիսունը թեւակոխած և աղուպղպեղ
մազերով մէկն է Տոքտ. Սեւակ, որ կ'ողջունէ
հաղորդական գրաւիչ ոգիով մը, որ տարիներու
բարեկամութիւնն ու անկեղծ յարաբերութիւնը
միայն կրնան թելագրել: Իր խոնարհութիւնը
խոսոր կը համեմատի իր գիրքին ու համբաւին
տիրացած գիտնականի մը մեծավայելուչ պատ-
կառելիութեան հետ: Անիկա հետք կը խօսի ա-
ռանց ձեւակերպութեան, առանց արուեստա-
կանութեան և մաքուր հայերէնով մը, որուն
վրայ չէ կրցած գարու մը գիտական հետազո-
տութեանց անգլիերէնէն իսկ ու է առողանու-
թեան կամ շէշաի խաթարիչ ազդեցութիւն ու
նենալ:

Հայ գիտնականը հաւասար հմտութեամբ ու
հեղինակութեամբ կը խօսի որքան իր մասնա-
գիտութեան՝ նոյնքան և գրական և հասարա-
կական խնդիրներու շուրջ:

Հակառակ այն երողութեան որ Տոքտ. Սեւակ
կապուած է ամերիկեան բարձրագոյն գիտական
ու հետազոտական հաստատութիւններու հետ՝
անիկա իր հայրենիքին ու ժողովուրդին հանդէպ
իր հետաքրքրութիւնը երբեք չէ կորսնցուցած
և տարիներով իր ստորագրութեամբ երեւցած
յօդուածներ և ուսումնասիրութիւններ ճոխա-

ցուցած են մեր օրաթերթերուն և հանդէսնե-
րուն էջերը:

Անհրաժեշտ է Տոքտ. Սեւակը ճանչնալ բուն
իսկ իր կալուածին մէջ, աւելի վերահասու-
ըլլալու համար անոր բազմակողմանի կարու-
ղութեանց հետ իր գիտական հանձարին, որ իր
զուլթանց հետ իր գիտական հանձարին, որ իր
վրայ ուղարկութիւնը հրաւիրած է ոչ միայն
ամերիկեան այլ և միջազգային գիտական աշ-
խարհին:

Ես առանձնապէս հետաքրքրուած եմ Տոքտ.
Սեւակի վերջին երկասիրութեամբ, որ կը կրէ
«Immuno-Catalysis» վերաբերութիւնը և որուն
յառաջաբանը գրած է Փէնսիլվանիայի Համա-
լսարանին մանրէաբանական մասնաճիւղի Փրօֆ.
Սթուարթ Մը:

Գրքին բովանդակութիւնը ծայրաստիճան
մասնագիտական ըլլալով՝ գիմեցի Տոքտ. Սե-
ւակին, որպէս զի զայն խաղցնէ «Բազմալեզու»-ի
ընթերցողներուն համար՝ կարելի եղած չափով
պարզ հայերէնով:

Ահա թէ ինչպէս կը պարզաբանէ Տոքտ.
Սեւակ իր գիտական նոր տեսութիւնը, զոր
քիմիագիտական և բժշկական աշխարհին կը
ներկայացնէ իր այս վերջին աշխատութեամբ:

«Այս երկը, կը յայտնէ Տոքտ. Սեւակ, կը
ներկայացնէ մասնագիտական նոր տեսութիւն

մը, որով առաջին անգամ ըլլալով է յայտ կու գայ սերտ առնչութիւն մը քիմիական, կենսա-քիմիական թթմոյններու (Enzymes) և շիճուկային պատուաստումի կարգ մը սկզբունքներու և պրոցեսներու միջև: Այս տեսական աշխատասիրութիւնը ցոյց կու տայ որ փոխանցիկ հիւանդութիւններու առթած ախտաբանական երեւոյթներուն պատճառները՝ հիւանդաբեր մակրիկներու արտադրած թթմոյնային (Enzymatic) բնոյթ ունեցող նիւթերու գործունէութեան հետեւանքներն են: Ան ցոյց կու տայ նաեւ թէ կենսաբանական ու է նիւթ որ կենդանական կազմի մէջ պատուաստում առաջ կը բերէ՝ թթմոյնային բնոյթ կը կրէ: Այս նիւթերուն ներազդեցութեան հիմնական սկզբունքը յար և նման է քիմիական պրոցեսներուն մէջ ընդարձակօրէն գործածուած ներազդականներու (Catalysts), որոնք այս պրոցեսները մեծ չափով կ'արագացնեն, ինչպէս նաեւ անոնց մասնայատուկ ուղղութիւն կու տան: Մանրէական այս նիւթերը որ սովորաբար իբրեւ antigen (հակածին) և toxin (թոյն) կը ճանչցուին՝ գլխաւորաբար փրոթէիններ (proteins, օրինակ՝ հաւ կիթին ճերմակը) են, որ ազդելով կենդանական, բնախօսական պրոցեսներու վրայ՝ առաջ կը բերեն ախտաբանական երեւոյթներ և միանգամայն ժամանակի մը ընթացքին կ'արտադրեն նոր նիւթ մը, որ կը ճանչցուի antibody (հակահիւթ) անունով: Հակահիւթերը կը չեքողացնեն հակածիններու գործունէութիւնը: Մէկ խօսքով հակահիւթերը արգելիչ կամ խափանիչ գեր կը կատարեն միանալով հակածիններու հետ, այս կերպով չեղբացնելով դանոնք: Կենդանական մարմնոյն արեան շրջանին կամ հիւսկէններուն մէջ այս հակահիւթերուն երեւումը նշան է որ կենդանւոյն կազմը պատուաստումի կ'ենթարկուի: Այս երեւոյթը փաստէօրի ժամանակէն ի վեր ծանօթ էր կենսաբաններուն: Բայց մինչեւ հիմա անծանօթ էր թէ այս երեւոյթը գիտական ինչ պրոցեսի համաձայն տեղի կ'ունենայ:

Տոքս. Սեւակի հետազոտութիւնները և անոր գիտական տուեալներու նոր վերլուծումները ցոյց կու տան որ պատուաստումը տեղի կ'ուռնենայ թթմոյնային պրոցեսներու համաձայն: Այսինքն հակածինները թթմոյններ են և հակահիւթերը անոնց դէմ մասնայատուկ կերպով գործող արգելիչներ:

Մեծանուն հայ գիտնականը վերլուծական է, համադրական արամախոհութեան վրայ հիմնուած՝ վերոյիշեալ տեսութեամբ (Immuno-Catalysis) նոր ճամբայ կը հարթէ ուրեմն մասնագէտներուն՝ այս նոր սկզբունքով առաջ նորոգուելու և կատարելու իրենց հետազոտութիւնները, որոնք մինչեւ հիմա կը կատարուէին սովորական դարձած դուռ փորձառական մեքոսներով:

Տոքս. Սեւակի գրքին հրատարակչները կը բացատրեն թէ Immuno-Catalysis-ը փորձառական տուեալներու շտեմարան մըն է, որ ընդարձակ հորիզոններ կը բանայ կենսաքիմիաբանութեան, մանրէաբանութեան պատուաստումի և վարակիչ հիւանդութիւններու հետազոտչներուն առջև:

Այս նախատեսութիւնը արդէն իսկ հաստատուած է և Տոքս. Սեւակին գրքերը ամբողջութեամբ սպառած ըլլալով՝ անկախ կ'աշխատի երկրորդ տպագրութեան վրայ, որ շարք մը բարեփոխումներով և ընդլայնումներով լոյս պիտի տեսնէ:

Հայ գիտնականին երկասիրութիւնը լայն ընդունելութիւն գտած է Ամերիկայի, Եւրոպայի գիտական շրջանակներուն մէջ:

Ինծի համար հպարտութեան անսպառ աղբիւր մըն էր աչքէ անցնել այն բաղմամբիւ գնահատական նամակները, որոնք ստորագրուած են համաշխարհային հռչակ ունեցող գիտնականներու կողմէ, ի միջի այլոց նամակ մը Փրոֆ. Օթմոյ Լէովիէն, որ 1936-ին Նոպելի մրցանակին արժանացաւ կենսաբանութեան մէջ:

Նոյնքան ոգեւորիչ և ազդային հպարտութեան առիթ մըն էր այն նամակը, որ հայազգի գիտնականը ստացած է Խորհրդային Միութեան Բժշկական Ինստիտուտի ուղղակի անդամ ի. Մ. Կուլարովի ստորագրութեամբ: Խորհրդային գիտնականը կը յայտնէ թէ Տոքս. Սեւակին գրքը յատուկ քննութեան առարկայ դարձած է Ռոստովի մէջ գիտնականներու հաւաքոյթի մը կողմէ և որոշուած է զայն ռուսերէնի թարգմանել իր կարեւորութեան պատճառով: Փրոֆ. Կուլարով մասնաւոր ուսումնասիրութեան նիւթ գործուցած է նաեւ Տոքս. Սեւակին գրքը «Մանրէներու և պատուաստումի քիմիաբանութիւնը» վերաբերութեամբ հատորի մը մէջ:

Ամերիկեան շարք մը գիտական հանգէսներու մէջ երեւցած գրախօսականները շեշտուած կերպով կը նշեն Տոքս. Սեւակի գրքին արժէքը:

Կը փափաքիմ մէկ քանի մէջըրեւոյններ ընել մինչեւ հիմա եղած հեղինակաւոր գրագատականներէն:

Տոքս. Ա. Ճ. Վայլ՝ ամերիկեան մանրէաբաններու Միութեան ամսագրութիւն մէջ կը գրէ. «Այս գիրքը մեծապէս հետաքրքրական աշխատութիւն մըն է, որ կը համադրէ մեր կենսաքիմիական և հակախտաբանական պատուաստումի վերաբերեալ ծանօթութիւնները: Նոր տեսութիւն մը կ'առաջադրուի, ըստ որում հակածինները կը ներգործեն իբրեւ թթմոյն, և հակահիւթերը հակածիններու թթմոյնային և հակահիւթերը հակածիններու թթմոյնային ազդեցութիւններուն հակադրող նիւթեր են: Գիտական տուեալները վերլուծուած են պայծառամտօրէն և իրաւամիտ անկողմնակալութեամբ: Ի խնդիր մեր գիտութեան տեսական հիմունքներու յառաջագնացութեան, հարկ է որ մեծ թուով գիտնականներ համոզեն իրենք զիրենք կենթարկելու Տոքս. Սեւակի պատճառաբանութեան»:

The New England Journal of Medicine հետեւեալ մտքերը կը յայտնէ. «Ամբողջ երկասիրութիւնը երեք որոշ արժէքներ կը ներկայացնէ: Ամերիկա շտեմարան մըն է արծարծուած հարցերու վերաբերեալ աղբիւրներու բաղմամբնոյթ տուեալները համադրուելով վերածուած են ուղղաբաւ պարզութիւն ներկայացնող տեսութեան մը. ան ազդակ մըն է որ անտարակոյս կը սաստկացնէ արծարծուած հարցերու հետազոտութեան ընթացքը»:

Տոքս. Հ. Օ. Հէլվերսըն Quarterly Review of Biology-ին մէջ գրուած է յետոյ Տոքս. Սեւակի գիրքը կ'եզրակացնէ. «Տոքս. Սեւակին կողմէ գրուած գիրքը պէտք է նկատել գլուխ գործոց մը»:

Նոյն ոգիով գրախօսականներ երեւցած են նաեւ The American Association for Advancement of Science British, Association of the Advancement of Science, Journal of Laryngology, Cynocology and Obstetrics, Naval Medical Bulletin, British Journal of Medical, The United States Quarterly List, Biological Abstracts, The Medical Journal of Australia և հարաւային Ամերիկայի, Անգլիոյ և Եւրոպական ուրիշ երկրներու գիտական հանգէսներու մէջ:

Գրախօսական ակնարկութիւններու և մէջըրեւոյններու այս շարքին մէջ կը փափաքիմ մատնանել հետեւեալ պարագաները: Ըստ այս գրախօսականներուն՝ այս երկասիրութիւնը սովորական գիրք մը ըլլալէ շատ հեռու է և անոր ընթերցումը կը պահանջէ կեդրոնացեալ անընդհատ ուղադրութիւն և երկար ժամանակ: Գրքին բովանդակութիւնը գնահատելու համար կ'աւելցնեն անոնք թէ՛ անհրաժեշտ է մասնագիտական խորունկ հմտութիւն գիտութեան մէկէ աւելի մարդերու մէջ: Գրքը մասնագէտներու իսկ վկայութեամբ խիստ կարեւոր ծառայութիւն մը կը մատուցանէ գիտութեան ուրիշ ճիւղերուն, անոնց գծուարութիւնները կը լուծէ և անոնց առջեւ կը բանայ հետազոտութեան նոր ու անկոխ ուղիներ:

Հայ գիտնականին բազմաթիւ աշխատասիրութեան գտած այս համաշխարհային արձագանգը կենթադրել կու տայ մեղի թէ՛ անոր գրքին երկրորդ տպագրութիւնը Տոքս. Սեւակին համբաւը պիտի հասնէ աւելի լայն հորիզոններու:

Միջազգային հռչակաւոր գիտնականներու կարգին Տոքս. Սեւակ անունը արդէն իսկ մուտք գտած է Whos Who in America-ի, International Whos Who-ի և American Men of Science-ի մէջ, և այդպէս իսկ ազգային հպարտութեան մեծ առիթ մը կը նշանակէ:

Whos who in America-ի վկայութեամբ Տոքս. Սեւակ ներկայիս կը պաշտօնավարէ Փէնսիլվանիոյ համալսարանին մէջ նախարէ ֆէնսիլվանիոյ համալսարանին մէջ իբրեւ օգնական ֆրոֆեսոր քիմիա-գիտութեան, ուսուցչական պաշտօնին հետ առաջ տանելով նաեւ իր գիտական հետազոտութիւնները:

Տոքս. Սեւակ ծնած է 1897-ին Սիւս և զաւակն է Կիրակոս և Աննա Գարակէօզեանի: Սոյ ազգային վարժարանը լրացնելէ յետոյ յաճախած է Տարսոնի Անթոնիոս Գոլէճը, յաճախած է 1920-ին և տարի մը ուսած ԵՋԼ ժամանած է 1920-ին և տարի մը ուսած ԵՋԼ ժամանած է 1929 թուականին Քոլումբիոյ համալսարանին մէջ: 1929 թուականին ֆրոյմ-սիս համալսարանէն պատկազրուած P. L. D. սիսիոսով: Քոլումբիոյ համալսարանին մէջ զատիւ տուած է 1926-29, նոյն ատեն գիտական աշխատանքին մէջ իբրեւ օգնական հետազոտիչ: 1931-ին Գերմանիա գնաց և հոն տարի մը հետեւեալ Միւնխի համալսարանը, և յետոյ իբրեւ Rochefeller Fellow երեք տարի հետա-

գտնուածները կատարեց Robert Koch Institute-ի մէջ մինչեւ 1934: 1934-36 միացաւ Shering-Kohbaum հաստատութեան իբրեւ խորհրդատու և անկախ հետազոտիչ: 1936-ին վերադարձաւ Միացեալ Նահանգները և միացաւ Փէնսիլվանիոյ բժշկական համալսարանի մանրէաբանական բաժնին և մինչեւ այժմ կը սղաշ-անալարէ իբրեւ օգնական Փրօֆէսոր մանրէաբանական կենսաքիմիաբանութեան: Տօքո. Սեւակ ամուսնացաւ Նիւ Հէյվընցի օր. Հայկուհի Գ. Թէրզեանին հետ և հայր է երկու մանչ զաւակներու: Նախորդ համաշխարհային պատերազմի տակ 1918-19 դործած է Ամերիկեան Կարմիր Խաչին հետ Երկրորդ և Պաշտօնական մէջ: Եղած է Warrant officer 130th King Georges Own Baluchis Regt.ին:

Տօքո. Սեւակ անդամ է հետեւեալ գիտական Միութիւններու. American Chemical Society, American Society of Bacteriologists, American Society of Immunologists, Federation of American Societies for Experimental Biology, American Association for the Advancement of Science, N. J. Academy of Sciences.

Ան հիմնադրներէն է Նաեւ ամերիկայ գիտական Միութեան:

Հակառակ այն իրողութեան որ իր գիտական հետազոտութիւններն ու դասախօսութիւնները կը բռնեն իր ամբողջ ժամանակը, այնուհանդերձ ան հոգեւին կապուած կը մնայ իր սպիտակ ու ժողովուրդին հետ և շահագրգռուած է հայկական դատով, Մայր Հայրենիքով և հայ ժողովուրդին ապագայով:

Մօտէն տեսնելու և ուսումնասիրելու համար մեր երկիրը՝ անեկա 1931 թուին այցելեց խորհրդային Հայաստան և իր վերադարձին «Կոչ-նակ»ին մէջ գեղեցիկ յօդուածաշարքով մը նկարագրական ըրաւ մեր վերածնունդ հայրենիքին կատարած մշակութային, տնտեսական, գրական և այլ անհաւատալի նուաճումներուն: 1947-ի ապրիլին Նիւ Եորքի մէջ գումարուած հայկական համաժողովին առջեւ Տօքո. Սեւակ կարգաց արժէքաւոր ուսումնասիրութիւն մը ամերիկեան կրթական բարձրագոյն հաստատութիւններու մէջ դասաւանդող հայ գիտնականներու և ուսուցչապետներու և ընդհանրապէս ամերիկեան մշակութիւն անոնց բերած մասնակցութեան մասին:

Տօքո. Սեւակ մօտէն կը հետեւի Հայաստանի գիտական Ակադեմիայի աշխատանքներուն և խանդավառութեամբ կը համակուի մեր երկրի վերելքովը գիտական զանազան մարզերու մէջ:

Առանց վերապահութեան Տօքո. Սեւակի մասին կրնանք ըսել՝ աշուտակի ազնիւ հայրենասէր մը, մեծ գիտնական մը, որ կը սիրէ մարդկութիւնը և կ'աշխատի անոր երջանկութեան համար:

Այս եղական մարդուն և գիտնականին հոյակապ վաստակին մասին լրացուցիչ գաղափար մը տալու համար՝ այստեղ կը դնեմ ցանկը այն ուսումնասիրութեանց՝ զոր նա հեղինակած է և հրատարակած ամերիկեան և միջազգային այլ-եւայլ հանդէսներու մէջ:

PUBLICATIONS

BY M. G. SEVAG AND COLLABORATORS

Chemistry

1. Device for Carbon and Hydrogen Analysis of Volatile, Explosive and Easily Carbonizable Liquids, M. G. Sevag. Ind. and Eng. Chem., Anal. Edit. 1, 16 (1929).
2. The Synthesis and Study of New Aminotolthiazoles and Derivatives from 2,5-diaminotoluene-4-thiosulfuric acid., M. T. Bogert and M. G. Sevag. Jour. Amer. Chem. Soc. 53, 660 (1931).
3. Examination of the Phenols of a Low-temperature Coal Tar., S. Caplan, J. Ross, M. G. Sevag, and T. M. Switz. Ind. and Eng. Chem. Anal. Edit. 6, 7 (1934).
4. Zur Kenntnis der Oxime und Ihrer Hemmungswirkung auf Katalase I., M. G. Sevag and Lore Maive. Biochem Z. 288, 41 (1936).
5. Properties of p-hydroxylaminobenzenesulfonamide and a Related Molecular Complex., M. G. Sevag. J. Amer. Chem. Society. 65, 110 (1943).

Bacterial Enzymes; Antibacterial Chemotherapy

6. Ueber den Mechanismus der Oxydations Vorgänge XXXIII. Dehydrierung mit Buttersäurebakterien., Heinrich Wieland and M. G. Sevag. Annalen der Chemis, 501, 151 (1933).
7. Ueber die Beziehungen Zwischen Enzymatischer Aktivität, Morphologie und Färbbarkeit von Buttersäurebakterien und Ueber den Mechanismus der Restatmung., M. G. Sevag Zt. Hyg. und Infektionskrht., 114, 756 (1933).
8. Ein Neuer Mechanismus der Decarboxylierung., M. G. Sevag. Naturwiss, 21, 466 (1933).

9. Biochemische Differenzierung Virulenter und Avirulenter Pneumokokken., M. G. Sevag. Naturwiss., 21, 466-467 (1933).
10. Ueber den Atmungsmechanismus der Pneumokokken, I., M. G. Sevag. Annal. der Chemis., 507, 92 (1933).
11. Ueber den Atmungsmechanismus der Pneumokokken, II., M. B. Sevag. Bioch. Zt., 267, 211 (1933).
12. The Respiration Mechanism of Pneumococcus, III., M. G. Sevag and Lore Maiweg. Jour. Exp. Med., 60, 95 (1934).
13. Ueber die Dehydrierung von Milchsäure durch Staphylococcus., M. G. Sevag and N. Neuerschwander-Lemmer. Bioch. Zt. 286, 7 (1936).
14. The Respiration of Streptococcus Pyogenes; I. Optimal Conditions of Respiration. M. G. Sevag and M. Shelburne. J. Bact. 43, 411 (1942).
15. The Respiration of Streptococcus Pyogenes; II. Inhibition of Respiration and Growth by Sulfanilamide: The Inhibition of Respiration by Hydrosylamine and its Sulfonamide and other Derivatives., M. G. Sevag and M. Shelburne. J. Bact. 43, 421 (1943).
16. The Respiration of Streptococcus Pyogenes and Pneumococcus Type I; III. Bearing of Respiration on Existing Theories of the Action of the Chemotherapeutic Agents., M. G. Sevag and M. Shelburne. J. Bact. 43, 447 (1942).
17. Cyanide Sensitive Bacterial Respiratory Systems different from the usual Cytochrome cytochrome Oxidase System., M. G. Sevag and Myrtle Shelburne. J. Gen. Physiol. 26, 1 (1942).
18. Action of Sulfonamides on Bacterial and Yeast Respiration. Inhibition of Bacterial and Yeast Carboxylases by Sulfonamide drugs Structurally Related to Cocarboxylase., M. G. Sevag, M. Shelburne, and S. Mudd. J. Gen. Physiology. 25, 805 (1942).
19. Further Studies on the Mode of Action of Sulfonamides., M. G. Sevag and Jane Henry and Ruth Richardson. Am. J. Med. Sciences. 205, 877 (1943).
20. The Metabolism of Tryptophane by Staphylococcus Aureus as a Critical Factor in Relation to the Mode of Action of Sulfonamides., M. G. Sevag and M. N. Green. Am. J. Med. Sciences. 207, 686 (1944).
21. The Role of Carbohydrates in the Development of Pigment by Staphylococcus Aureus., M. G. Sevag and M. N. Green. J. Bact., 48, 496 (1944).
22. The Role of Pantothenic Acid in the Synthesis of Tryptophane., M. G. Sevag and M. N. Green. J. Biol. Chem. 154, 719 (1944).
23. Studies on the Mechanism of the Inhibitory Action of Zephiran on Yeast Cells., M. G. Sevag and O. A. Ross. J. Bact. 48, 677 (1944).

24. THE MECHANISM OF RESISTANCE TO SULFONAMIDES: I. Factors Controlling the Formation of Arylamine from Tryptophane by Staphylococcus Aureus., M. G. Sevag and M. N. Green. J. Bact. 48, 615 (1944).
25. II. Absence of Correlation Between Resistance and the Formation of Arylamine by Staphylococcus Aureus. Non-interference with the Utilization of Glucose as a Critical Factor in the Development of Resistance to Sulfonamides., M. G. Sevag and M. N. Green. J. Bact., 48, 623 (1944).
26. III. Pantothenic Acid and Tryptophane Metabolism: The Role of Pantothenic Acid in the Synthesis of Tryptophane by Staphylococcus Aureus and the Effect of Vitamins on Tryptophane in Exercising Antagonism to Sulfonamides., M. G. Sevag and M. N. Green. J. Bact. 48, 631 (1944).
27. STUDIES ON THE ACTION OF SULFONAMIDES ON THE RESPIRATION AND GROWTH OF BACTERIA: A. Factors Controlling the Inhibition by Sulfonamides of Carboxylases. I. Antagonism Between Cocarboxylase and Sulfathiazole., M. G. Sevag, M. Shelburne and S. Mudd. J. Bact. 49, 65 (1945).
28. II. Antagonism Between p-Aminobenzoic Acid and Sulfathiazole., M. G. Sevag, Jane Henry and Ruth Richardson. J. Bact. 49, 71 (1945).
29. III. Antagonism Between Neoptone and Serum Proteins, and Sulfonamides., M. G. Sevag, Ruth Richardson and Jane Henry. J. Bact. 49, 79 (1945).
30. STUDIES ON THE ACTION OF SULFONAMIDES ON THE RESPIRATION AND GROWTH OF BACTERIA: B. Factors Influencing the Correlation of the Inhibition of Respiration with the Inhibition of Growth of Escherichia coli, Pneumococcus, Type 1, of Staphylococcus Aureus. I. The Interference of the Evolution of Hydrogen with the Measurement of the Inhibition of Oxygen Consumption in Escherichia coli., M. G. Sevag, Jane Henry, and Ruth Richardson. J. Bact. 49, 129 (1945).
31. II. Effect of Serum on the Inhibition of Respiration and Growth of Pneumococcus, Type 1, and Staphylococcus Aureus by Sulfonamides and p-Amidobenzoic Acid., M. G. Sevag, Ruth Richardson and Jane Henry. J. Bact. 49, 139 (1945).

Biochemistry

32. Eine Neue Irreversible Hemmung Von Katalase., Sevag and Lore Maiweg. Naturwiss. 22, 561 (1934).
33. Chemistry and Serology of Native Carbohydrate of Group A Hemolytic Streptococcus. M. G. Sevag and J. Smolens. In preparation.

34. Eine Neue Physikalische Enteiweissungsmethode Zur Darstellung Biologische Wirk-samer Substanzen. M. G. Sevag. Bioch. Zt., 273, 419 (1934).
35. Ueber die Natur der Hefe-polysaccharide. M. G. Sevag, Carlo Cattaneo and Lore Maiweg. Ann. der Chemis., 519, 111 (1935).
36. The isolation of the Components of Streptococcal Nucleoproteins in Serologically Active Form. M. G. Sevag, David B. Lackman and J. Smolens. J. Biol. Chem. 124, 425 (1938).
37. The Nucleic Acid Content and Distribution in Streptococcus Pyogenes. M. G. Sevag, J. Smolens, and David B. Lackman. J. Biol. Chem., 134, 523 (1940).
38. Isolation and Properties of Pigmented Heavy Particles from Streptococcus Pyogenes. M. G. Sevag, J. Smolens, and Kurt G. Stern. J. Biol. Chem. 139, 925 (1941).
39. The Conjugation of Streptococcal Nucleoproteins. M. G. Sevag and J. Smolens. J. Biol. Chem. 140, 833 (1941).
40. Inhibition of Catalase by Hydroxylamine and p-Hydroxylaminobenzenesulfonamide and the Reversal of Inhibition by Serum, Crystallizing Serum Albumin, and Hemin. M. G. Sevag, Myrtle Shelburne, and M. Ibsen. J. Biol. Chem., 144, 711 (1942).
41. Immuno-Catalysis (Book), M. G. Sevag. Published by Charles C. Thomas, Springfield, 111. 272 pages + XV, (1945).
42. The Role of Bacterial Enzymes in Immunity. M. G. Sevag. J. Bact., 36, No. 3, 256, (1938).
43. Eine Proteinfreie Immunologische Wirksame Substanz aus Eiklar. M. G. Sevag and Charles V. Seastone. Zt. Immunitätsf., 83, 464 (1934).
44. Ueber die Antigen Beziehungen Zwischen der Rickettsia Prowazeki und den Proteux X19. Richard Otto, Ch. V. Seastone, and M. G. Sevag. Problems der Bakteriologie, Immunitätslehre und experimentellen Therapie. Band III, S. 95-106 (1934).
45. The presence of a Type and Species Specific Conjugated Polysaccharide in Type I Pneumococcus. M. G. Sevag. Science, 87, 307 (1938).
46. The Serological Reactivity of Nucleic Acid. D. B. Lackman, Stuart Mudd, M. G. Sevag, J. Smolens, and Marie Wiener. J. Immunol., 40, 1-20 (1941).
47. The Antigenicity of d-ribonuclease; the Inhibition of the enzyme by its homologous Immune Serum. J. Smolens and M. G. Sevag. J. Gen. Physiol. 26, 71 (1942).
48. Enzyme Problems in Relation to Chemotherapy, «Adaptation», Mutations, Resistance, and Immunity. M. G. Sevag, Advances in Enzymology. Vol. 6, pp. 33-127. 1946. Interscience Publishers, N. Y.
49. Metabolism of Pyruvic acid by bacteria. I. Alteration in enzyme activity of *Staphylococcus Aureus* when grown in the presence and absence of glucose. M. G. Sevag and E. Augustus Swart. Archives of Biochemistry. June 1947.
50. Verfahren zur Abtrennung von Biologisch Wertvollen Bestandteilen aus Pflanzlichen oder Tierischen Stoffen. M. G. Sevag. GER. 684256 (S. 114127 IVz/30h).
51. Process for the Separation of Biologically Valuable Constituents from Starting Materials of Vegetable and Animal Origin. M. G. Sevag. Brit. 481, 924 (March 21, 1938).
52. Method for Separating Constituents of Biologically Valuable Starting Materials. M. G. Sevag. U. S. Patent - 2,118,117 (May 24, 1938).
53. Separation of Hormones from Biological Materials. M. G. Sevag. U. S. Patent - 2,202,029 (May 28, 1940).

Patented Biochemical Preparative Processes

ՅԱԿՈՐ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Ֆիլատելֆիա

ՇՆՈՐՀԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐ

«ԲԱԶՄԱՎԵՊ»-Ի ՅՈՐԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

Պեյրուի, 10 հոկտ. 1947.

Վեր. և Գերյարգելի Խմբագրություն

«Բազմավեպ» Հանդիսարանի, Վենետիկ

Զմեղ ֆիզիքապէս Ստեղծող ու մտաւորապէս ապրեցնող Աստուծոյն փառքը ըլլայ, ամէնէն առաջ ու ամէնէն կարեւոր:

Այն առիթը որ համարձակութիւն կու տայ այսօր ինծի ու շատերուն, ուրախութիւն յայտնելու Զեղի, Հարիւր տարիներէ հետէ, Հայերէն լուսածին գիրերով հրատարակուող «Բազմավեպ»-ի համար, կը նկատեմ երկնային շնորհ մը, որուն բաժնեկցելէ զրկուիլ պիտի նշանակէր զոհը ըլլալ զժրախտութեան մը, հոգեկան ու մտաւորական կեանքի: Այս յայտնուած ուրախութիւնը այնպէս չէ, որպէս թէ ուրիշ մը բարեգէտ վիճակին համար խնդակցութիւն կը յայտնենք, հապա բուն մեզի պատահած բարեխառութեան մը համար, որուն պատճառաւ մեր սրտին տրամագրութիւնները չենք կրնար ստուգել ծածկել: Սա է տարբերութիւնը միայն, որ ամէնքս մեր ուրախութիւնը կը բերենք կը միացնենք կեդրոնի մը մէջ, որ է Ս. Վազար, Վենետիկ, որ կեդրոն ու խորհրդանշանն է արդէն Հայրենիքի: Սյուրբուան ուրախութիւնը և պատուին արժանին միայն «Բազմավեպ»-ի խմբագրապետին ու խմբագրներունը չէ, ոչ ալ անոր աշխատակիցներուն և ընթերցողներուն, հապա բովանդակ հայ գրողներուն, պիտի աւելցնեմ, համեստ գրիչ մը բռնողներուն, այնպիսիներուն՝ որոնք իրենց կեանքին մէջ գրելու հաճոյքը միայն նա մակի մէջ գտած են, հերիք է որ այն նոյն գիրերով իրենց ապրումները գրոյմած են ինչ գիրերով որ «Բազմավեպ» կը հրատարակուի, այն գիրերուն փառքը կազմելով ու միանգամայն զանոնք կենդանի պահելով, ապրեցնելով:

Այս օրերու հանդէսներն ու յորելինական խանդավառութիւնները արդար են ու իրաւունք է «Բազմավեպ»-ի, վասնզի հարիւրամիակը խօսք չէ, պատրանք չէ, հարիւր տարի առաջուան յիշատակ մըն ալ չէ-լով,

հապա անընդհատ հարիւր տարուան գործ մը, գործ կոթողական ու մշտնջենական: Այո՛, կ'արժէ որ ամէն գրող ու փափաքող ներկայ ըլլար ու անձամբ մասնակցէր, և մտաւորականներու իսկական համագումար մըն ալ տեղի ունենար այս առթիւ, սակայն ներկայ պարագաներուն, ամէնուն տրուած չէ այդ բացառիկ շնորհքը, որ բացառիկ բարեխառութիւն մըն է իսկապէս: Բայց ոչ երբեք ներկայ եղողները, միայն ֆիզիքապէս երեւցողներն են. հապա կարելի է ներկայ ըլլալ նաեւ մտքով, հոգիով, էութեամբ, նոյնքան իրականութեամբ՝ թէպէտ ֆիզիքապէս «բացակայ» գտնուելով: Ոչ միայն լեռներէ ու ծովերէ անդին, հապա թերական անսահման տարածութեամբ հեռու եղողներու ներկայութիւնը հաշուի մէջ է այս հանդէսներուն, ուր ներկայ է այս կերպով բոլոր հայ մտաւորականութիւնը: Եւ ինչո՞ւ կարծել միայն ապրողներն աշխարհի վրայ, հապա ապրողներն հոգիներու աշխարհին մէջ ալ: Ո՞վ կրնայ բացակայ համարիլ հսկայ Ալիշանն ու վառվառն անմահ Վաղիկեանը, նմանապէս Եղիշ Գուրեանը, ու դեռ երէկ աշխարհէս մեկնած Նիկոլ Աղբալեանը: Մենք թագադրութեան մը, ձեռնադրութեան մը, կամ հարսանական հանդէսի մը հրաւիրուածներ չենք, որ եթէ բացակայ ենք, զրկուած ըլլանք շողող բաներ տեսնելէ, հապա զրի տօնի հանդէսին, զրի, զրի, այն որ ուր կայ, միասին կը յայտնաբերէ շարժումը, կենդանութիւնը, հոգին, էութիւնն ու իսկութիւնը: Եւ լաւ է այս կարելիութիւնը. ապա թէ ոչ ուր պիտի կրնային հաւաքուիլ այնքան բազմութիւն, մանաւանդ ինծի պէս անձանթ այլ հաւատաւորները, այդ փոքր կղզեակին մէջ կարելի պիտի չըլլար անշուշտ: Բայց ինչպէս Աստուած հիմա որոշ կը գիտէ ամէն հաւաքողներն ուր ուրեք, մեզի համար ալ յայտնի է թէ հայ գրի հնարիչ Ս. Մեսրոպէն սկսեալ դեռ այս Հոկտեմբերին մը, բէն, գիմ հնչել սկսող ու գրելու վարժուող մանկտիք տօնին արժանի հրաւիրուածներն են ու բոլորն ալ ներկայ են:

Սակայն ես տուրք մ'ալ ունիմ անձնաւոր
